

Poznámka k zaujímavému prípadu jednej akademickej odbornej argumentácie

Jesenák Karol · Oznamy

26.11.2009

S prípadom udeľovania titulov na Fakulte sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka za rekordné deväťmesačné štúdium bola verejnosť oboznámená už pred viac ako troma týždňami. Pripomeňme si, že ich dostali (minimálne) deti dekana tejto fakulty.

Nebudeme sa priživovať na tejto kauze opakovaním už známych faktov, ale mohli by sme presunúť pozornosť úplne iným smerom – a to na krátke interview, ktoré dekan poskytol pre Pravdu (31.10.2009). Jeden z dôvodov presmerovania nášho záujmu je to, že toto interview nám poskytuje názorný príklad „excelentnej“ odbornej argumentácie významného akademického pracovníka. S ohľadom na zameranie nášho časopisu, by sme to mohli považovať za veľmi užitočné. Odpovede dekana na otázky týkajúce sa udelenia titulov možno zhrnúť do týchto najdôležitejších bodov:

1. Poukázanie na (pravdepodobne endemické) prípady zrýchleného vysokoškolského štúdia je pomstou niektorých zamestnancov fakulty za pozitívne čistky dekana zamerané na odstránenie neproduktívnych ľudí z fakulty.
2. Dekan tri roky hrdinsky znáša pokusy vlastných zamestnancov fakulty o jeho podplatenie, ktoré sú zamerané na upustenie od zámeru spomenutého v bode 1.
3. „Rýchly“ titul na Fakulte sociálno-ekonomických vzťahov AD sa dá získať na základe odporúčania administratívneho „presunu“ rovno do piateho ročníka.
4. Recipienti expresného titulu mali zo štúdia radosť a poukázaním na ich excelentné výkony (74 skúšok a 19 zápočtov v priebehu necelého roka) sa im táto radosť pokazila.
5. Deti dekana ďalšie tituly už vôbec nezaujímal.

Obsah a interpretácia všetkých myšlienok je viac-menej jasná s výnimkou tej poslednej. Nevieime totiž, či deti nestáli o takto získaný titul, alebo či ďalšie rýchloštúdiá už nemienili absolvovať. Zrejme ako potvrdenie radosti zo štúdia ďalej dekan uvádza, že dcéra titul v živote nepoužila. Poznamenajme, že vzhľadom ku veľmi krátkemu životu samotného titulu, by bol oceniteľný práve opak (teda jeho okamžité využitie). Ten je však omnoho pravdepodobnejší, pretože absolvovať taký obdivuhodný výkon a potom nechať titul len tak nevyužitý, je nerozumné.

Treba povedať, že napriek často citovanému objektu tejto kauzy (deti dekana), má práve ten na celej kauze najmenšiu vinu. Výpovedná hodnota vyššie uvedených tvrdení

však spočíva v niečom úplne inom. Hovorí totiž o intelektuálnej kvalite vysokého akademického funkcionára a o zodpovednosti členov senátu fakulty, ktorej táto voľba vyhovuje. Totiž prvé, čo čitateľa citovaných myšlienok napadne je to, ako asi vyzerajú odborné a vedecké texty tohto autora.

Zbežné nahliadnutie do verejne prístupných akademických informačných zdrojov dáva na to dosť jasnú odpoveď. V tejto súvislosti by bolo zaujímavé vedieť, aké kritériá používa pán dekan pri posudzovaní tých zamestnancov, ktorých mieni z fakulty vyhadzovať pre „nič nerobenie“ (bod 1.). Pri troche vlastnej sebakritiky môžeme tušiť, že to vedecká publikačná činnosť asi nebude. Samozrejme, tá podstatná otázka je, aká je asi kvalita odborných vedomostí, ktoré ponúka svojim študentom.

V spomenutom interview stojí za pozornosť aj odpoveď na túto otázku: **„Prečo Vaša dcéra odovzdala diplomovú prácu, do ktorej odkopírovala históriu firmy Matador Púchov bez toho aby to uviedla ako citát?“** Odpoveď je táto: **„Keď píšete o gumárni Matador, kde je profil a história podniku, čo tam mala dcéra ešte vymyslieť. Do zoznamu literatúry napísala, že to čerpala z web-stránky. Viem, že ma chcú zlikvidovať. Ale nezlikvidujú ma. Moje deti samozrejme môžu, ale mňa nezlikvidujú.“** Myslím, že s poslednou vetou by väčšina slušných učiteľov na vysokých školách nesúhlasila a dali by prednosť opačnému garde. To je však už úlohou vyšetrovacej komisie, ktorá snád' príde na to, aký je celkový rozsah „pochybení“ a aký je počet pracovníkov menovanej fakulty, zainteresovaných na nich. Všimnime si teda prvé vety odpovede na uvedenú otázku.

Po prvé treba povedať, že na otázku vôbec nemusel odpovedať, pretože neexistuje žiaden dôvod, prečo by mal byť o diplomových prácach svojich detí (za normálnych okolností) informovaný. Ak už odpovedal, tak namiesto toho, aby vysvetlil, že v princípe súčasťou diplomovej práce môže byť ako príloha aj nejaký odkopírovaný dokument, (samozrejme s povolením jeho autora a uvedením pôvodného zdroja), tak formuluje odpoveď takým spôsobom, z ktorej vyplýva, že témou diplomovej práce môže byť takmer každý odkopírovaný dokument. (Aká je skutočnosť v prípade dcérinej diplomovej práce však nevieme.) Toto je vcelku optimistické posolstvo pre tých, ktorí preceňujú náročnosť vysokoškolského štúdia. Druhou vetou dekan popiera informáciu redaktora o neexistencii citácie uvedenej kópie. (Aká je pravda nevieme.)

Asi ten najhlúpejší zovšeobecňujúci záver, ktorým mnohí tento prípad obvykle neverejne komentujú je ten, že totiž menovaná univerzita je mizerná škola. Takéto rozšírenie zodpovednosti na celú univerzitu je absolútne neprijateľné. Trenčianska univerzita AD má vo svojich radoch učiteľov, z ktorých mnohí sú tým najlepším, čo Slovensko v niektorých vedných odboroch má. Tak oblúbené primitívne zovšeobecňujúce hodnotenia sú takmer vždy prvým krokom pre zdôvodnenie pompéznych nápravných akcií, ktoré sú v dohľadnej dobe podľa všetkého nerealizovateľné. Samozrejme zásadnou otázkou je, aký je vlastne štatistický výskyt podobných prípadov. Pravdepodobne je úplne mizivý.

Vo všeobecnosti platí, že veľmi nízke početné zastúpenie určitých abnormálnych javov alebo úchyliet je úplne samozrejme - a to bez ohľadu na to, o aký typ javu alebo vlastnosti sa jedná (viď. Gaussove rozdelenie). Aj keby však zostalo pri dvoch alebo troch prípadoch nezákonného udeľovania titulu, ich význam je väčší ako by

zodpovedalo ich relatívnemu podielu na všetkých tituloch udelených na Slovensku. Dôvod je ten, že poukazujú na systémový problém, na vzniku ktorého sa priamo alebo nepriamo podieľal väčší počet ľudí. Druhým problémom je, že na čele nemalej akademickej inštitúcie je človek, ktorý verejne prezentuje vyššie citované myšlienky. Najvýznamnejší dôsledok však je poškodzovanie mena celej univerzity a čiastočne tento prípad vrhá podozrenie aj na iné vysoké školy. Tento posledný psychologický efekt má podľa môjho názoru veľmi široké devastačné účinky.

Okrem obsahovej stránky celého prípadu, stojí za povšimnutie jeho „terminológia“. Spoločným znakom takmer všetkých doterajších komentárov tohto prípadu je hojné používanie termínu „pochybenie“. Teda nie chyba, alebo podvod, ale pochybenie. Nie je iste nijakým hrdinstvom vynášať predčasné súdy, avšak práve týmto termínom sa taký súd robí: ten totiž hovorí, že pri udeľovaní titulov v Trenčíne sa stala nejaká malá, pravdepodobne úplne formálna chyba. Niečo ako zmeškanie termínu alebo „preklep“ v zápisnici. Tak to však nebolo.

Na záver sa vráťme k poslednému prianiu dekana Daniela Bánociho v uvedenom interview: **„Pokiaľ z fakulty nevyhodím ľudí, nevzdám sa. Až potom poviem stačilo, ďakujem. Dajte mi mesiac, dva.“** Čo dodať. Snáď len toľko, že principiálnych ľudí nikdy nie je dosť.

Literatúra

Denník PRAVDA, Bánoci: Z dcéry si uťahujú, koľko titulov ešte má, 31.10.2009, strana 3

Karol Jesenák, Katedra anorganickej chémie, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského

---